

érdekében a gödörmélységnek megfelelően közvetlenül az ültetés előtt éles ollóval visszavágjuk. De ez mindenkor a leggodosabb munka legyen és csakis közvetlenül az ültetés előtt végezhető el.

A gyökérgyűrődés azonban még így is bekövetkezhetik, amikor a laza földet tömörítik a munkások. Ezt úgy akadályozhatjuk meg legjobban, hogy keményen tiltjuk, hogy közvetlenül a csemete tövénél adott nyomásokkal tömörítsék a talajt. Mindig a gödör szélénél kell kezdeni és a nyomást a tő felé irányítani annak erősebb megközelítése nélkül. Ez esetben nem tépődnek úgy le az ültetésig megmentett és a rögök közé került hajszálgyökerek sem a talajjal. Súlyosak e hiányosságok és eddig nem foglalkoztunk velük kellően.

Még egy lépéssel tovább megyek a gyökérkérdéssel és a címtől is eltérek már. A fentiekből következik, hogy a gyökérhossz-törzсарány követelése egy bizonyos határon túl céltalan. Más ellenben a kevésbé hangoztatott gyökfővastagság kérdése! Minél vastagabb a gyökfő, annál több a tartalék tápanyag, amelyből megindul az elpusztult hajszálgyökerek újrakeletkezése. Mert ne ringassuk magunkat túlságos reményben a hajszálgyökerek megmaradása terén! Kevés tartalék tápanyag esetében a csemete kimerül, mire a gyökérfejlesztés terén megfelelően előrehalad és a tavaszi szárazságok is bekövetkezhetnek. Ebben az esetben pedig csak az eredménytelenségekkel számolhatunk.

Fordítsunk tehát az eddigieknél is sokkal több gondot a gyökérzet megfelelő elhelyezésére és ennek érdekében tilalmazzuk a csemete tövében való talajtömörítést is. A túl hosszú gyökert szakszerűen kurtítsuk az elérhető gödörmélységig. Csemete-nevelésünkönél pedig tartsuk szem előtt, hogy a gyökfővastagság minél erősebb legyen.

Az erdőfeltáró hálózat gazdaságos kialakítása

KUTASY VIKTOR, az ERDŐTERV főmérnöke

Az erdőfeltáró hálózat kialakításával az a célunk, hogy erdőgazdasági teendőinkhez megteremtjük azt a közlekedési és szállítási hálózatot, amelynek révén az adott körülmények között a legcélszerűbben megközelíthetjük az erdő minden részét, ahol erdőgazdasági teendőink vannak, a legkönnyebben oda tudjuk juttatni a szükséges emberi munkaerőt, gépeket, felszerelést és anyagokat, amelyekre feladataink elvégzéséhez szükségünk van és ugyanezen a hálózaton a lehető leggazdaságosabban kiszálíthatunk az erdőből mindazokat az anyagokat, amelyeket onnan nyerhetünk.

Erdőgazdasági teendőink az erdőterület minden részén vannak, de ezek nem mindenhol teljesen azonosak és főleg nem egyszerre, hanem kisebb-nagyobb időeltérésekkel jelentkeznek. Ezt feltétlenül figyelembe kell vennünk a feltáró hálózat helyes és gazdaságos kialakításánál. De ezek a kisebb nagyobb időeltéréssel mutatkozó feladatok méreteikben is eltérők. Ez az eltérés részben a területi kiterjedések változásaiból adódik, részben pedig a feladatok megoldásával járó teendők mennyiségével függ össze. Természetes ugyanis, hogy egészen más közlekedési és szállítási problémák vetődnek fel azonos területi kiterjedés mellett is például az erdőszítés, tisztítás, gyérités és véghasználat munkáinál. Ez is fontos szempont a feltáró hálózat helyes és gazdaságos kialakításánál, mert az utak megterhelése, szükséges teljesítőképességének mértéke is változik.

Feltárási szempontból nem mindegy az sem, hogy az erdőterület milyen alakú, hosszan elnyúlt, vagy tömörebb, ez is erősen befolyásolja a

feltárás gazdaságosságát. Ezzel kapcsolatban természetesen döntő jelentőségű a domborzati adottság, a terepalakulás is, hiszen a feltáró hálózat kialakítását, a hálózat egyes részeinek vonalvezetését ez befolyásolja a legnagyobb mértékben. És ez befolyásolja leginkább az építési és sok tekintetben a fenntartási költségeket is, ami a feltárás gazdaságosságának szintén döntő tényezője.

Nem mellékes azonban az sem, hogy állandó jellegű feltáró hálózatunkat milyen mértékben fejlesztjük ki, mert az utakkal, helyesebben a fátlan útpásztákkal az erdő hozamterületét csökkentjük és sok helyen ugyanakkor az erózió fellépési lehetőségének vonalát is nyújtjuk. Természetes ugyanis, hogy az utak építésével a faállomány talajvédelmét megbontjuk és ugyanakkor a hegyes-dombos területeken, különösen a bevágási rézsűkkel megbontjuk és megváltoztatjuk a hegy- és dombalak megállapodott természetes lejtőit is és bizonyos mértékben még a leggondosabb építés mellett is utat nyitunk az erózió keletkezésének. Sajnos, ezzel a kérdéssel még nem foglalkoztunk eleget, holott az erdésznek a fatermesztéssel összefüggő fontos feladata a talajerózió elleni védelem is. A feltáró hálózat vonalvezetésénél és a hálózat kifejlesztésének mértékénél tehát ezt a fontos szempontot nem szabad szem elől tévesztenünk és állandóan gondolnunk kell arra, hogy azokat az erdei utakat, amelyeket állandó jellegűeknek szánunk, legyenek akár kőburkolatú, akár egyszerű földutak, akár állandóan használjuk ezeket, akár csak nagyobb időközökben, állandóan karban kell tartanunk, ha nem akarjuk, hogy néhány év leforgása alatt vízmosások, szakadékok hálózatává alakuljanak.

Felmerül azonban természetesen az a kérdés is, hogy általában milyen mértékben kifejlesztett feltáró hálózatra van szükségünk ahhoz, hogy feladataink elvégzését erdeink minden részében a legcélszerűbben megkönnyítsük és az erdei közlekedést és szállítást a feltáró hálózat építési és fenntartási költségeinek figyelembevételével a leggazdaságosabban oldhassuk meg, vagyis mikor lesz az adott körülmények között a feltáró hálózat kialakítása és kifejlesztése gazdaságos. Ezt a kérdést óvatosan, nagy körültekintéssel kell megvizsgálnunk és ehhez gondos gazdasági elemzésre van szükségünk.

A végleges jellegű feltáró hálózat kifejlesztésénél általában két szempont áll egymással szemben. Szeretnénk, ha úthálózatunk minél sűrűbb lenne, mert így könnyebben és olcsóbban végezhetnénk el minden erdei munkánkat. De ugyanakkor azt is érezzük, hogy a túlságosan sűrű úthálózat sok területet foglalna el, ez még az erdőgazdálkodás céljával sem lenne összeegyeztethető és az ilyen sűrű úthálózat megépítése és állandó fenntartása is olyan sok költséget igényelne, hogy ez sem lenne arányban a sűrű úthálózat előnyeivel. Mindenhol meg kell találnunk tehát azt a józan, gazdaságos megoldást, hogy az adott domborzati körülmények között különböző alakban és nagyságban elhelyezkedő erdőterületeinket olyan mértékben tárjuk fel végleges jellegű utakkal, hogy a munkáink elvégzéséhez nyújtott előnyök és a végleges jellegű utak építési és fenntartási költségei helyes arányban álljanak egymással. Ezt természetesen csak az összes helyi körülmény gondos mérlegelésével lehet eldönteni.

Az erdei feltáró utaknak azt a hálózatát, amelyet az erdőgazdasági teendők érdekében állandóan fenntartani kívánunk, *állandó feltáró hálózatnak* nevezhetjük. Egyes esetekben, főleg olyan hegyvidékeken, ahol erdeink a községekől távolabb terülnek el és zártabb egységet is alkotnak, ezt az egész feltáró hálózatot magunk építjük ki és magunk tartjuk fenn és feltáró hálózatunkkal a célszerűségnek megfelelően rendszerint több helyen kapcsolódunk be az erdőn kívüli közúti hálózatba. Ezek a közutakhoz, vagy községekhez, esetleg közvetlenül vasúti állomásokhoz vezető leágazó *bekötőutak* gyakran már idegen területeken vezetnek át, mégis feltáró hálózatunkhoz tartoznak és annak fontos részei, építésükről és fenntartásukról is rendszerint magunk gondoskodunk.

Más esetekben azonban az erdőn vezetnek át közutak vagy más idegen kezelésben lévő utak és mi közvetlenül ezekből tudjuk saját feltáró útjainkat célszerűen kiágaztatni, illetve ezekbe tudunk feltáró hálózatunkkal bekapcsolódni. Ilyen esetekben ezeknek az utaknak azok a szakaszai, amelyek saját feltáró útjainkat összekötik és így feltáró hálózatunkat egybekapcsolják, feltáró hálózatunk részei függetlenül attól, hogy kinek a tulajdonában és kezelésében állanak. Nem ritka viszont az olyan fordított eset sem, hogy egyes feltáró útjainkat, vagy feltáró hálózatunknak egyes szakaszait célszerűségi és gazdasági okokból mások is használják, vagy ezek esetleg a teljes közforgalom céljaira szolgálnak.

Az állandó feltáró hálózattal tehát az előbbieik értelmében az erdő határaihoz, kiterjedéséhez és a domborzati alakulatokhoz alkalmazkodva igyekszünk minél előnyösebb módon és a legcélszerűbb távolságig megközelíteni az erdő minden részét, tehát minden erdei munkaterületünket. Ha egy összefüggő egész hegységnek (pl. Vértes-, Bakony-, Mecsek-, Börzsöny-, Bükk-hegység), tehát egy földrajzi tájegységnek elkészítjük a kicsinyített domborművét 1:50 000 léptékben és ötszörös vagy tízszeres magassági torzítással és feltüntetjük a rajta elterülő erdőt, már egyszerű ránézés alapján is megállapíthatjuk, hogy feltáró hálózatunk egyes fő vonalait merre kell vezetnünk. Azonnal berajzolhatjuk például a hegységet megosztó fővölgy aljában a legfontosabb főutunkat, hiszen ez feltétlenül több erdei utat fog összekötni. Berajzolhatjuk a többi nagy völgy alján vezető fő utakat is, amelyekből a jelentősebb völgyelágazásoknál valószínűleg kiágaztatunk majd még egy-egy erdei utat.

Ha azt látjuk, hogy az így berajzolt fő utakra nagy hosszúságban támaszkodik oldalról jelentős erdőterület, akkor azt mondhatjuk, hogy ezeket az erdőterületeket eddig bejelölt útjainkkal már aláfogtuk. Az erdő azonban nem csupán keskeny szalagban helyezkedik el a nagy völgyek mentén, hanem rendszerint szélesen terül el a nagyobb kiterjedésű hegyoldalakon. De ezek a nagyobb völgyek is tovább ágaznak jobbra-balra és ezek a jelentősebb elágazások is rendszerint még további kisebb ágakra oszlanak, esetleg a végükön is legyezőszerűen két-háromfelé szétágaznak, a terep alakulásától függően. Ha a nagy mellékvölgyekből kiágazó ilyen jelentősebb völgyek mentén is még számottevő erdőterületek vannak, ezekbe a völgyelágazásokba is kinyújtjuk állandó feltáró hálózatunkat, mert ezeknek az utaknak körzetében is lesznek itt-ott olyan feladataink, amelyeknek elvégzéséhez állandó jellegű út építése és fenntartása gazdaságos. Ezeket a főutakból kiágazó állandó erdei utakat, — végleges

jellegű feltáró hálózatunk utolsó nyulványait —, *gyűjtőutaknak* nevezhetjük. Ezekkel igyekszünk a megfelelő távolságig arányosan megközelíteni a főutaktól távolabb eső erdőterületek lehetőleg minden részét, ezekhez az utakhoz kapcsolódunk különböző közelítő vonalainkkal és végeredményben ezekkel az utakkal gyűjtjük össze az erdőből kikerülő faanyagok legnagyobb részét.

A domborzati alakulásoktól és az erdő elhelyezkedésétől és kiterjedésétől függően gyűjtő útjaink természetesen elágazók is lehetnek, egyes helyeken közvetlenül a fővölgyekből is kiágazhatnak és olykor felnyúlnak a nagyobb kiterjedésű hegy- és domboldalakra, szélesebb hegyhátakra, fennsíkokra is. *A gyűjtőutak jellegét tehát nem a földrajzi vonalvezetésük, hanem szerepük határozza meg.*

Amint ismeretes azonban, a hegységek völgyei nem mind befelé, a hegységek belsején áthúzódó fővölgyek felé vezetnek, hanem kifelé is. Természetes tehát, hogy feltáró útjaink egy része is közvetlenül kifelé vezet, függetlenül attól, hogy jelentősebb erdei főutakról, vagy csupán gyűjtőutakról van szó. A hegységek külső szélei mentén azonban nincsenek olyan határozott földrajzi vonalak, melyek kivezető útjainknak további irányt szabnának, mint pl. a belső fővölgyek, így ezeket az útjainkat vagy külön-külön kötjük be a legközelebbi közutakba, vagy a vasúti feladó állomásokhoz, vagy pedig a hegyek külső szélei mentén vezetett összekötő utakkal kapcsoljuk ezeket össze és így az összekötő úttal kapcsolódunk be egy vagy több helyen a közúti hálózatba, avagy egy-két vasútállomáshoz. *Ezek az összekötő utak tehát szintén állandó feltáró hálózatunk részei.*

Előfordul azonban, hogy a domborzati adottságok következtében feltáró hálózatunk egyes részei a hegység belső részében is elkülönülve alakulnak ki. Szükséges lehet, hogy kezelési szempontból, vagy az anyagszállítások jobb elosztása, esetleg az üres- és teherforgalom jobb kialakítása, vagy más üzemi cél érdekében ezeket a különálló hálózati részeket egymással összekötő utakkal kapcsoljuk össze. Ilyen esetekben természetesen ezek az összekötő utak is feltáró hálózatunk részei lesznek.

Földrajzi vonalvezetésük és gazdasági szerepük szerint erdőgazdasági hálózatunk tehát főutak, gyűjtőutak, összekötő utak és bekötő utak rendszere. Ezek az utak mind állandó jellegűek. Nem tekinthetjük azonban feltáró hálózatunkhoz tartozónak a gyalogutakat, turistautakat, cserkész-

Fafajösszetétel

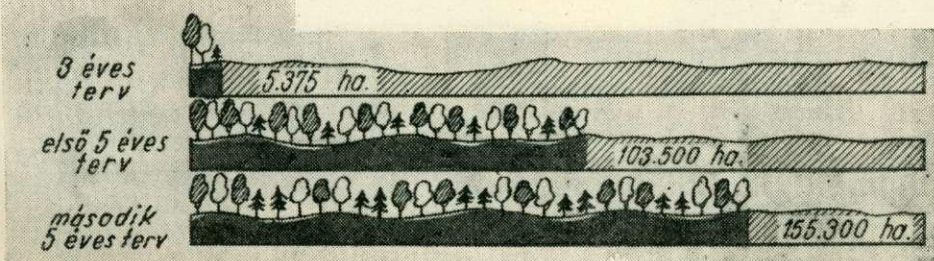
	Tölgy	Bükk	Cser	Akác	Nyár	F. lombos	Fenyő
jelenlegi	27.9	10.1	17.7	13.4	3.9	19.2	7.8
második 5 éves tervben tervezett	28.0	10.1	14.8	12.5	5.1	18.8	12.7
távolabban tervezett	28.0	11.0	10.0	13.0	7.0	15.0	16.0

utakat, vadászösvényeket és más hasonló célra használt utakat vagy egyszerű csapásokat, mert ezek a feltáró utakkal már kellően feltárt hozamterületen vezetnek át, keskenységüknél fogva a fák között is átvezethetők, tehát a hozamterületből szükségszerűen semmit el nem vesznek. Hasonlóan nem tartoznak a feltáró hálózathoz a hozamterületen történő kezelések céljaira kijelölt nyomvonalak, csapások sem, mert ezek az ideiglenes csapások is magához a hozamterülethez tartoznak.

Feltáró hálózatunk kialakításának szempontjait tehát az előbbieket értelmében ismerjük. *Feltárásunk azonban csak akkor lesz az erdőgazdaság céljainak valóban megfelelő és így gazdaságos, ha minden részének vonalvezetését úgy valósítjuk meg, hogy ezek együttesen a teljes feltáró hálózat gazdasági célkitűzéseinek keretébe illeszkedjenek.* Alapvetően fontos tehát az egész hálózatnak összefüggő gazdasági megtervezése, hogy ennek alapján a szükséges kiindulási adatok birtokában, tehát mindenre kiterjedő figyelemmel foghassunk hozzá a hálózat egyes részeinek, tehát az egyes feltáró utaknak műszaki megtervezéséhez.

Ismeretes dolog, hogy a felszabadulás előtt az erdők, mint kisebb-nagyobb önálló birtoktestek területek el egymás mellett és az erdei utak és vasutak is általában a tulajdonosok különböző egyéni céljainak és lehetőségeinek megfelelően készültek. Ezek az utak bekapcsolódtak ugyan valamilyen módon a közutakba és így egy tágabb értelemben vett úthálózat részei voltak, de egy-egy nagyobb földrajzi tájegységen, például egy egész hegységen belül nem jelentették és nem is jelenthették az illető földrajzi tájegység olyan tényleges erdőfeltáró hálózatát, amely az egész tájegység feltárási problémáit átfogóan és alapvetően megoldotta volna. Ilyen összefüggő feltáró hálózat kialakítása a felszabadulás előtt nem is volt célja vagy törekvése senkinek. Sőt a felszabadulás után is erdőgazdaságaink leggyakrabban az éppen előttük álló napi kitermelési feladataik megoldásához igyekeztek utakat létesíteni, de egy nagyobb terület összefüggő feltárásának kérdéseivel nem foglalkoztak. Így gyakran fordult elő olyan eset is, hogy az ugyanazon tájegységen belül elhelyezkedő két szomszédos erdőgazdaság olyan különálló utak építésével igyekezett megoldani szomszédos erdőterületek feltárását, amelyeknek vonalvezetése felesleges építési és szállítási kilométereket jelentett, amelyek nehezen illeszthetők be egy alapvető feltáró hálózatba, holott a közös feltárási megoldás sokkal egészségesebb és gazdaságosabb lehetett volna.

Erdőtelepítés és fásítás

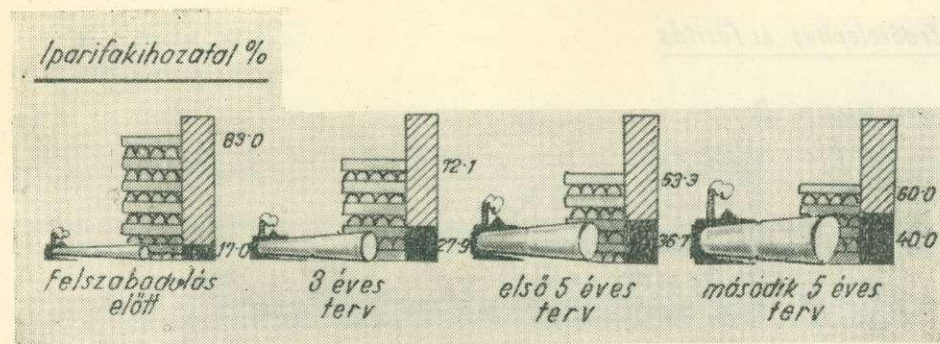

Az erdőfeltárás átfogó célkitűzéseinek megvalósítása és ezzel a feltárás alapvető gazdaságosságának biztosítása érdekében feltétlenül célszerű és hasznos minden nagyobb összefüggő földrajzi tájegységen belül (pl. egy egész hegységre kiterjedően) megtervezni az erdőfeltárásnak azt a végleges jellegű vonalhálózatát, amelyet a domborzati és faállomány viszonyokra való tekintettel távlati értelemben elérendőnek, megvalósítandónak tartunk; az ilyen feltáró hálózat tehát az illető földrajzi tájegységen belül elterülő erdőgazdaságok feltárását összefüggően oldja meg. Ezt a tervet az illető földrajzi tájegység feltárási alaptervének, a megtervezett hálózatot pedig tájegységi erdőfeltáró alaphálózatnak nevezhetjük.

A tájegységi erdőfeltárási alaptervek készítése hazánkban ebben az évben elkezdődött és körülbelül két év alatt befejeződik. A tervezési munkát az Erdőgazdasági Tervező Iroda végzi az Országos Erdészeti Főigazgatóság által jóváhagyott irányelvek szerint. Ez a munka komoly lépést jelent az erdőfeltárás átfogó, szakszerű és valóban gazdaságos megoldása terén és megvalósítása sok tekintetben alapvető segítséget biztosít majd erdőgazdálkodásunk fejlesztéséhez.

A tájegységi erdőfeltárási alaphálózatot az erdőrendezési adatok és a faállomány viszonyok helyi vizsgálata alapján a hegy- és domboldalak, valamint a völgyalakulatok természetes gravitációs irányainak figyelembevételével tervezzük. Ennek keretében természetesen megállapítjuk a végleges jellegű rakodók helyeit is. Egyidejűleg megvizsgáljuk a meglévő erdei utakat és vasutakat, azok állapotát, műszaki jellemzőit és megvizsgáljuk azt is, hogy a meglévő utak és vasutak mennyiben illeszthetők be a feltáró alaphálózatba, esetleg milyen átalakításra szorulnak. Hasonlóan megvizsgáljuk feltárási szempontból az erdők között átvezető közutakat is, amelyekbe erdei utak kapcsolódnak. A kész tervet tervbíráló bizottság vizsgálja felül és az Országos Erdészeti Főigazgatóság hagyja jóvá.

Az így elkészített feltárási alapterv nem csupán az egyes erdei utak létesítésénél jelent majd megnyugtató támpontot, hanem biztosabb alapot ad az erdőgazdaságok kezelési egységeinek helyes kialakításához, sőt az erdőgazdasági üzemi-, kezelési- és lakóépületek gazdasági telepítésének megítéléséhez, tehát az erdőgazdasági épületek telepítési alaptervének elkészítéséhez is. Mindezek a lehetőségek természetesen nagymértékben megjavítják az erdőgazdasági beruházások tervszerűségét és gazdaságosságát.

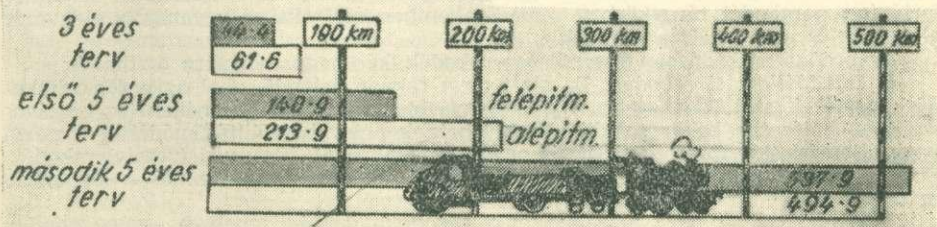
A tájegységi erdőfeltárási alaptervek elkészítésével azonban még nem biztosítottuk minden tekintetben feltárási jellegű beruházásaink gazdaságosságát. A feltárási hálózatnak erdőgazdasági szempontból leghelyesebb és így egyben leggazdaságosabb vonalvezetésén kívül szükséges az is, hogy feltárási hálózatunk gazdasági és műszaki megvalósítása is gazdaságos legyen. Döntő jelentőségű tehát elsősorban, hogy feltárási hálózatunk egyes részeit helyes sorrendben valósítsuk meg. Nem elégséges az egyes erdei feltárási utak gazdaságosságának olyan értelmű vizsgálata, hogy az építési és fenntartási költségek a szállítási költségeknél mutatkozó megtakarítások révén mennyi idő alatt térülnek meg, hanem *gondosan vizsgálunk kell egy-egy feltárási út létesítésének összes erdőgazdasági kihatásait* is és ilyen módon kell megállapítani hálózatunk egyes részeinek helyes megvalósítási sorrendjét. Ezért az ilyen beruházások előkészítése során mindenre kiterjedő gazdasági tanulmányt kell készíteni.

Hasonlóképp alapvetően fontos a feltárási hálózat gazdaságos kialakításánál, hogy *erdőgazdasági útjainkat a tényleges szükségletnek megfelelően méretezzük és az erdőgazdaság igényeinek megfelelően építsük meg. Csak akkor lesz feltárási hálózatunk valóban gazdaságos, ha az építési és fenntartási költségei, valamint a rajta lebonyolított erdei szállítások költségei viszonylag a legalacsonyabbak.* Ezért a beruházások előkészítése során készített gazdasági tanulmányokban ezeket a kérdéseket is gondos vizsgálat alá kell venni.

Azt a kérdést, hogy valamelyik feltárási útunk hányadrendű, az erdőgazdaságban nem az út szerepe (főút, összekötő út, bekötő út, gyűjtőút) és nem is a burkolt vagy burkolatlan kiképzése, hanem a megkívánt teljesítőképességéhez képest szükséges méretezése dönti el. Feltárási útjainknak ilyen osztályozása tehát *műszaki osztályozás*. Jelenleg az elsőrendű feltárási útjainkat 6,0 m koronaszélességgel és 4,5 m burkolatszélességgel, a másodrendű útjainkat 4,0—5,0 m koronaszélességgel és 3,0 m burkolatszélességgel építjük, míg a harmadrendű útjaink koronaszélessége általában 3,0 m. Ezen az osztályozáson belül fő útjaink az alépítmény anyagától függően burkoltak, vagy burkolatlan földutak, gyűjtőútjaink általában földutak.

Az eddigi gyakorlatból megállapíthatjuk, hogy feltárási útjaink szélességét a tényleges forgalomhoz mérten sajnos sokszor túlméreteztük. Tervezéseinknél sok esetben vagy alábecsültük, vagy eltúloztuk útjaink

Erdei út - és vasútépítés km.-ben.

kiépítési sebességének mértékét is. Utunk tengelyvonalával is olykor túlságosan alkalmazkodtunk a terep alakulásához és túlzottan kanyargós utakat építettünk, más esetekben viszont indokolatlanul sok földmunkát végeztünk merész átvágásainkkal és ugyanakkor nem használtuk ki bátran a magassági vonalvezetésben megengedhető ellenemelkedések lehetőségeit. Gyakran alkalmaztunk útburkolást ott is, ahol a földút is megfelelő lett volna, holott földutak fenntartása helyes szervezés mellett gazdaságosabb lehetett volna. És sok más hasonló hibát is elkövettünk még, amelyeknek gondos kiküszöbölésével erdőfeltáró hálózatunk gazdaságos kialakítását és fenntartását a jövőben még igen nagymértékben megjavíthatjuk.

A tájegységi feltárási alaptervek elkészítése révén és feltáró hálózatunk egyes részeinek erre épülő gondos gazdasági és műszaki megtervezésével el kell érni azt, hogy a rendelkezésre álló beruházási összegekből a legkisebb költségráfordítással a legnagyobb gazdasági eredményt érhessük el és körültekintő takarékoságunkkal elősegítsük földrajzi tájegységeink összefüggő feltáró hálózatának mielőbbi megvalósítását, ami korszerű erdőgazdálkodásunknak egyik legfontosabb előfeltétele.

Erdei rakodók telepítése és kialakítása

NYIRÁDI LAJOS főmérnök

A földreform során állami tulajdonba és kezelésbe került erdeink túlnyomó része. Szükséges volt az erdőgazdálkodás belterjesebbé tétele érdekében az erdőfeltárás egységes szemléletének és módszerének kialakítása. Ezt lényegében — az alapvető kérdések tekintetében — az első ötéves terv időszakában megoldottuk. Az utóbbi időben elkezdődött az erdőgazdasági tájak főfeltáró útjainak távlati tervezése és ezután a főfeltáró utak tervszerű kiépítése.

Egy bizonyos erdőterület feltártságáról csak akkor beszélhetünk, ha a főfeltáró utak mellett, azokhoz szervesen csatlakozva, megoldott a gyűjtőutak s az erdei rakodók kérdése is.

Ezideig a gyűjtőutak és az erdei rakodók kérdésével nem foglalkoztunk behatóan, mivel a főfeltáró utak problémája fontosabb volt. A fejlődés során most érkeztünk el oda, — kissé megkésve —, hogy a gyűjtőutak és az erdei rakodók kialakítási módszerét, azoknak az erdőgazdálkodás üzemében való fontos szerepét, az egyes erdőgazdasági ágazattal való kapcsolatának problémáját tisztáznunk kell és ezután gondoskodnunk kell a gyakorlatban való alkalmazásukról.

Újabb keletű szakirodalmunkban az erdei rakodók kérdésével foglalkozó lényeges kezdeményező közlemény csak *Az Erdő* 1956. évi áprilisi számában jelent meg Lámfalussy Sándor egyetemi tanár tollából. Nagy hiányosságát lehet érezni annak, hogy nálunk még nem alakult ki egységes nomenklatura az erdőfeltárási és ehhez tartózan a rakodói tárgykörben sem. Szakembereink sokszor ugyanazon elnevezés alatt más és más fogalmat értenek.

Az erdőgazdálkodásban használatos rakodók két nagy csoportra oszthatók:

I. *Feladóállomási rakodók.* Ez alatt az a rakodó értendő, ahol az erdőgazdálkodási termékek szállítása (szerfa, tűzifa, fagyártmányok, melléktermékek) az országos szállítási hálózatba bekapcsolódik. Ezek lehetnek a továbbszállítás módjától függően vagy állomási (MÁV, esetleg GV, és egyéb érdekeltsgű), vagy vízi (uszály) rakodók. Ebbe a csoportba tartozó rakodóknak a tárgyalása nem feladata ennek a kis tanulmánynak.

II. *Erdei rakodók.* Ez alatt azokat a rakodókat értjük, amelyen, vagy amelyeken az erdőgazdálkodási termékek szállítóeszközre való felrakása, vagy átrakása tör-